

ОСОБОВА СПРАВА №2

ЯКІВ ВАСИЛЬОВИЧ ПАУЧЕНКО

(21 березня 1866 р. – 29 жовтня 1914 р.)

МАТЕРІАЛИ ДО БІОГРАФІЇ

П21 **Яків Васильович Паученко** (21 березня 1866 р. – 29 жовтня 1914 р.). Матеріали до біографії. – Кропивницький, ТОВ «Прінт Медіа Про», 2021. – 58 с..

ISBN 978-966-97837-6-9

Видання продовжує серію «Особова справа №_» та презентує показник матеріалів та фотодокументів, що знаходяться в колекціях різних організацій і стосуються життя та творчості Якова Васильовича Паученка, визначного єлисаветградського архітектора, який працював в кінці XIX – початку XX століття. За 48 років життя зодчий став одним з тих, хто своїм талантом і знаннями створювали неповторний архітектурний ансамбль Єлисаветграда. Найцікавіші документи та фотоматеріали з колекцій державних архівів та музейних установ залучені для ілюстрування видання.

Видання зацікавить, перш за все, істориків культури, краєзнавців, всіх небайдужих до історії рідного краю.

Видання зацікавить, перш за все, професійних істориків, краєзнавців, всіх небайдужих до історії рідного краю.

УДК 72.071.1(477.65)«1866/1914»(092)

Серія «Особова справа №_». Випуск 2.

Засновники серії:

Лілія Маренець та Микола Цуканов.

Засновники серії висловлюють щире подяку небайдужим людям, без яких це видання було б неможливим:

Валентині Животовській, директору Кіровоградської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д. Чижевського;

Ірині Смаглюк, директору Кіровоградського обласного краєзнавчого музею;

Віті Черновій, директору Кропивницького міського художньо-меморіального музею О.О. Осмьоркіна.

Яків Паученко. 1904
З колекції галереї «Єлисаветград»

Донедавна ім'я Якова Васильовича Паученка (1866 – 1914) було майже невідоме широкому загалу шанувальників мистецтва, і лише з відкриттям музею Олександра Осмьоркіна, відомого художника і педагога, племінника архітектора, його творчість почала розкриватися з усією мистецькою повнотою. Нині постать талановитого архітектора для міста так само знакова, як і наприкінці XIX- початку XX ст.

Народився в Єлисаветграді. Першу мистецьку освіту отримав у Вечірніх рисувальних класах при земському реальному училищі. Після закінчення Училища живопису, скульптури і архітектури Московського Художнього Товариства, повернувся до рідного міста та почав займатися архітектурною діяльністю та успішно керувати успадкованою від батька іконостасною, художньо-іконописною та позолотною майстернею.

Яків Паученко – яскравий представник історико-романтичної та еклектичної течій в архітектурі періоду модерну. Його мистецьку мову вирізняють камерність, поєднана з особливим відчуттям монументальності, уважне ставлення до архітектурної деталі як знаку-символу, заміна прямого цитування стилізаціями, які надають спорудам місцевого колориту. Він є одним з творців архітектурного ансамблю історичного центру нашого міста. Єлисаветградська газета «Голос Юга» 1914 року писала: «Целый ряд воздвигнутых им построек очень ярко говорят о нем, как о талантливом художнике-архитекторе... Несомненной заслугой является то, что он первый в нашем городе дал образцы художественной архитектуры...»

Сучасники дбайливо зберігають пам'ять про непересічного зодчого. У 2002 році Кіровоградською обласною радою було засновано обласну премію в галузі архітектури, геральдики та вексилології і декоративно-прикладного мистецтва імені Якова Паученка, зображення архітектора та його творів можна зустріти на поштових конвертах та марках України, а з 2016 року одна з центральних вулиць міста Кропивницького отримала ім'я «Архітектора Паученка».

*Андрій Надєждін
заслужений художник України
провідний науковий співробітник
художньо-меморіального
музею О.О.Осмьоркіна*

Яків Васильович ПАУЧЕНКО (1866-1914) — визначний український єлисаветградський архітектор, автор проектів значного числа будівель у місті наприкінці XIX – початку XX ст. Яків Васильович Паученко — рідний дядько відомого художника-авангардиста Олександра Осмьоркіна (1892-1953).

Яків народився 21 березня 1866 року в місті Єлисаветграді (Херсонська губернія) в сім'ї Степаниди Дмитрівни та Василя Семеновича Павученків (з часом прізвище трансформувалося в Паученко).

Навчався на вечірніх рисувальних класах П. О. Крестonosцева при Єлисаветградському земському реальному училищі.

Яків Паученко продовжив митецьку освіту в Училищі живопису, скульптури і архітектури Московського Художнього Товариства. Представивши на річний іспит 1893 року свій архітектурний проект, отримав за нього малу срібну медаль та звання некласного художника архітектури.

Після навчання Я. Паученко повернувся на батьківщину — до Єлисаветграда. Митець (разом з О.П. Осмьоркіним) володів іконописною, іконостасною та позолотною майстернею, успадкованою від батька, в якій писалися ікони для Успенського собору міста Єлисаветграда та Вознесенського собору міста Бобринця, багатьох інших будівель. Однак головним заняттям у житті Я. В. Паученка стала архітектурна творчість у рідному місті.

Якову Васильовичу Паученку судилося стати одним з тих зодчих, які створили неповторний модерновий архітектурний ансамбль історичного центру міста Єлисаветграда. За його проектами було збудовано чимало будівель міста. Загалом — понад 20 зафіксованих документально об'єктів побудував архітектор за 48 років життя.

Яків Васильович робив все, що було в його силах, аби привнести в провінційне місто дух культури і мистецтва, а опорою цієї діяльності завжди був його власний будинок (нині — Художньо-меморіальний музей О.О. Осмьоркіна), збудований ним за власним проектом 1899 року. Ця споруда стала своєрідною візитною карткою архітектора і є високопрофесійним зразком поєднання провідних стильових напрямків архітектури того часу — модерну та «неоруського» (неоросійського). Будинок не лише відображав сутність його творця, але й уособлював в собі найвищу істину мистецтва — свободу вибору. Тут відбувались музичні вечори і театральні прем'єри, тут же складалися проекти майбутніх архітектурних споруд. Саме в цій атмосфері виховувався небіж Я.В. Паученка — Сашко, який згодом став відомим художником, професором живопису Олександром Осмьоркіним.

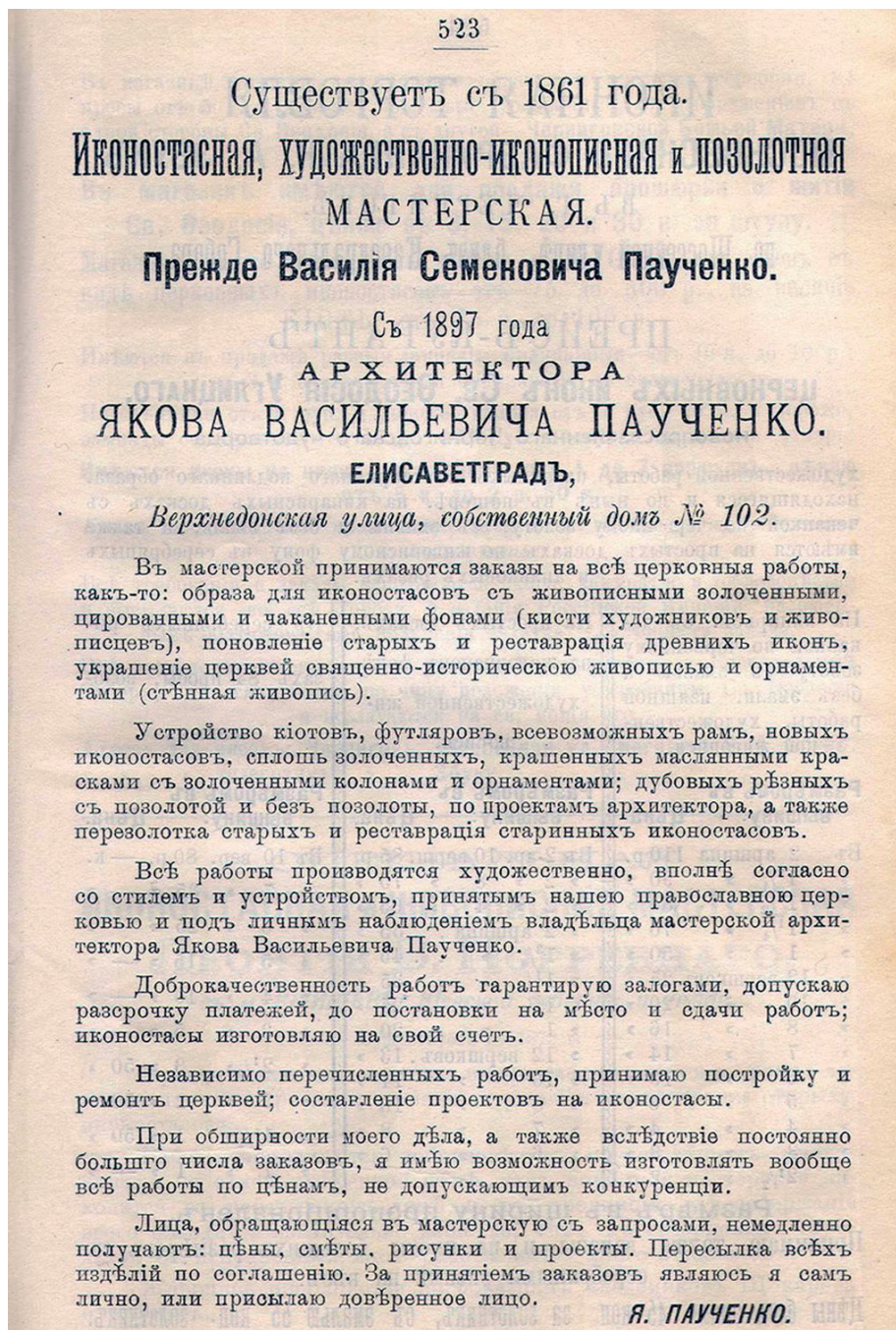
Помер Яків Васильович Паученко 29 жовтня 1914 року і був похований на Петропавлівському кладовищі.

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Список матеріалів про Я.В.Паученка

№ з/п	Опис документа	Дата	Місце зберігання
1.	Актівий запис про народження Якова Паученка із метричної книги Собору Успіння Божої Матері м. Єлисаветград.	21.03. 1866 р.	Ф - 160, оп. 1, спр. 18, арк. 130зв., 131
2.	Яків Паученко у списку дітей, які поступали до Єлисаветградського земського реального училища у 1875-1876 навчальному році.	1875 р.	Ф - 60, оп.1, спр. 18, арк. 15, 18зв., 19
3.	Екзаменаційні оцінки учня Єлисаветградського земського реального училища Я. Паученка за 1875-1876 навчальний рік.	1876 р.	Ф - 60, оп. 1, спр. 14, арк. 67зв.
4.	Яків Паученко у списку учнів Єлисаветградського земського реального училища 1878-1881 рр.	1881 р.	Ф - 60, оп. 1, спр, 29, арк. 5зв., 6
5.	Прохання міщанина Василя Семеновича Паученка до Єлисаветградської міської управи про будівництво будинку по вул. Верхньо-Донській в м. Єлисаветграді.	04.08. 1899 р.	Ф - 78, оп. 1, спр. 1061, арк. 267
6.	Проект архітектора Якова Васильовича Паученка на будівництво будинку Паученка Василя Семеновича по вул. Верхньо-Донській в м. Єлисаветграді.	1899 р.	Ф - 78, оп.1, спр. 1061, арк. 269
7.	Реклама іконостасної, художньо-іконописної і позолотної майстерні Якова Васильовича Паученка в Херсонських єпархіальних відомостях.	1899 р.	ДІФ, Херсонські єпархіальні відомості, 1899 р., стор. 523 інв. № 38
8.	Проект архітектора Якова Васильовича Паученка будинку лікаря Самуїла Абрамовича Вайсенберга на розі вулиці Московської та Іванівської в м. Єлисаветграді.	08.06. 1901 р.	Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 71, 71 зв.
9.	Прохання єлисаветградського купця Максима Терентійовича Соловійова до Єлисаветградської міської управи дозволити перебудувати власний будинок на розі вулиць Дворцової і Миргородської в м. Єлисаветграді.	11.06. 1901р.	Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 74, 74 зв.
10.	Проект архітектора Якова Васильовича Паученка на перебудову будинка Соловійова М.Т. на розі вулиць Дворцової і Миргородської в м. Єлисаветграді.	14.06. 1901 р.	Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 164
11.	Підписка архітектора Якова Васильовича Паученка до Єлисаветградської міської управи про забезпечення ним нагляду за перебудовою будинок Соловійова М.Т. на розі вулиць Дворцової і Миргородської в м. Єлисаветграді.	19.06. 1901 р	Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 74 в
12.	Заява купця єлисаветградського Янкеля Нотовича Котляревського до Єлисаветградської міської управи дозволити перебудувати будівлю по вулиці Нижнє Донській в м. Єлисаветграді з висновком міського архітектора.	02.07. 1901 р	Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 84-85
13.	Проект архітектора Якова Васильовича Паученка на перебудову будівлі Янкеля Нусим-Нотовича .Котляревського по вулиці Нижнє Донській в м. Єлисаветграді.	28.07. 1901 р.	Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 86-86 зв.
14.	Проект архітектора Якова Васильовича Паученка на будівництво магазину у дворі купця Абрама Вайсенберга по вулиці Нижнє Пермській в м. Єлисаветграді.	02.09. 1901 р.	Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 151
15.	Актівий запис про смерть Василя Семеновича Паученка. із метричної книги Собору Успіння Божої Матері м. Єлисаветград.	18.04. 1914	Ф. - 160, оп. 1, спр. 68, арк. 100зв. – 101.
16.	Актівий запис про смерть Якова Паученка із метричної книги Собору Успіння Божої Матері м. Єлисаветград	29.10. 1914 р.	Ф - 160, оп. 1, спр. 68, арк. 113зв., 114

№ з/п	Опис документа	Дата	Місце зберігання
17.	Повідомлення про смерть Якова Васильовича Паученка, опубліковане у газеті «Голос Юга».	30.10. 1914 р.	ДІФ, газета «Голос Юга», 30.10.1914, інв. № 1158, арк. 64
18.	Некролог на смерть Якова Васильовича Паученка, опублікований у газеті «Голос Юга».	31.10. 1914 р.	ДІФ, газета «Голос Юга», 31.10.1914, інв. № 1158, арк. 47 зв.
19.	Рішення другої сесії Кіровоградської обласної ради двадцять четвертого скликання від 31 травня 2002 року № 36 «Про заснування обласної премії у галузі архітектури, геральдики та вексилології і декоративно-прикладного мистецтва імені Якова Паученка».	31.05. 2002 р.	Ф. Р-2860, оп. 7, спр. 930, арк. 110-119

З колекції Державного архіву Кіровоградської області.

Реклама іконостасної, художньо-іконописної і позолотної майстерні Якова Васильовича Паученка в Херсонських єпархіальних відомостях. 1899 р.

ДАКіроО, ДІФ, Херсонські єпархіальні відомості, 1899 р., стор. 523, інв. № 38

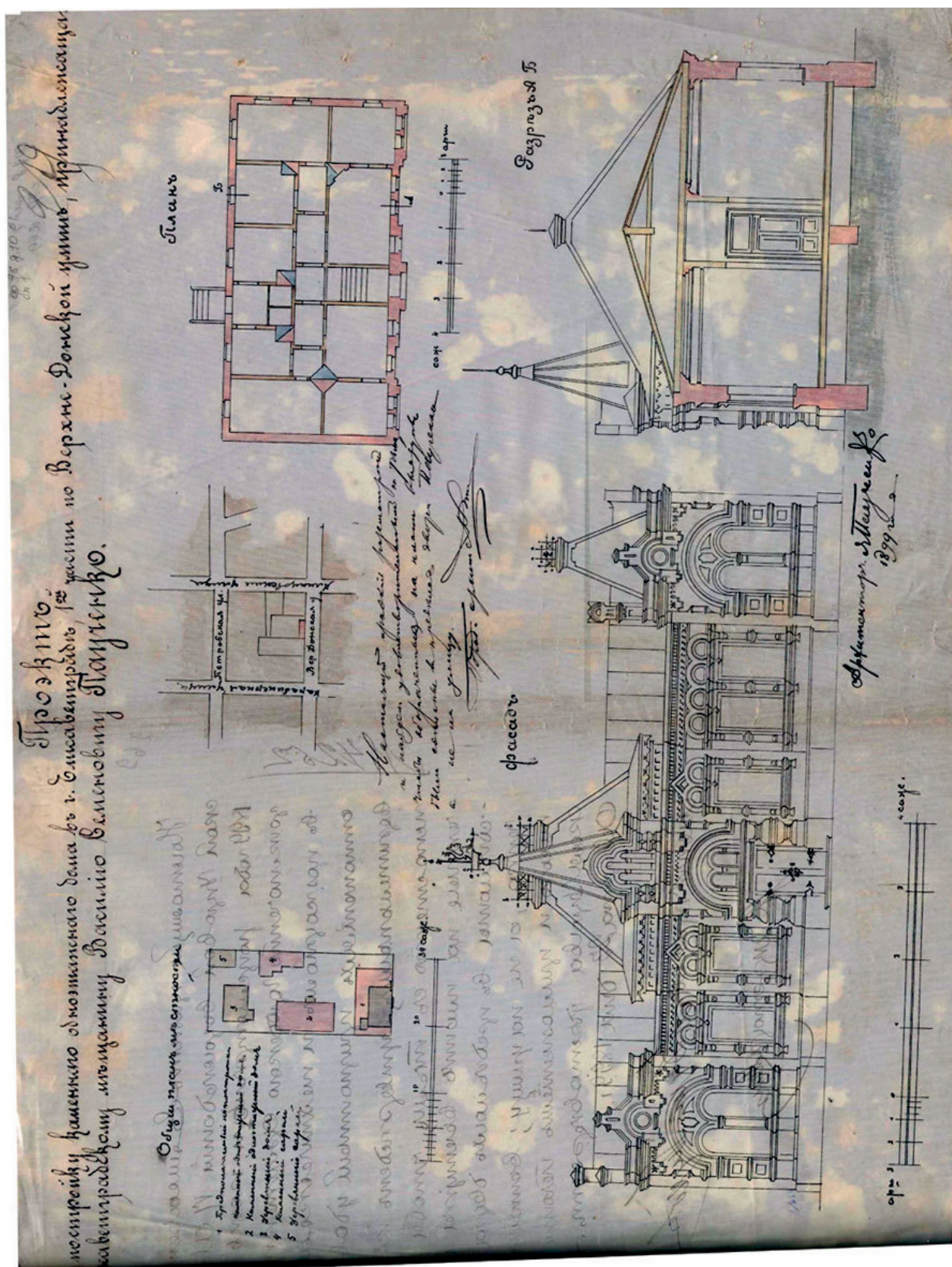
Метрическа книга частъ

Стары родъ вмѣстѣ		Мѣсяцъ и день		Именнаго дающего	Званіе, имя, отчество и фамилія рождаемому и какому въроисповѣданію
Мѣсяцъ	Мѣсяцъ	Вѣдомствъ	Крестный		
"	19	25.	25.	Матрона	Елисаветградская купчиха Марія Иванова дочь Яниса православнаго въроисповѣданія, не законнородна. Свидѣтели: Висентъ Мейнхольдъ
"	20	20	25	Марія	Елисаветградскій купчихинъ Ваиміи Сри- матовъ сынъ Маренко и законная его жена Федосія Федорова дочь оба право- славнаго въроисповѣданія. Свидѣтели: Висентъ Мейнхольдъ
"	21	24	27.	Марія	Отставной солдатъ Яковъ Иваницъ Успенскій и законная его жена Анатолія Ивановна дочь оба православнаго въроисповѣданія. Свидѣтели: Соантъ Мейнхольдъ
"	22	19.	28	Александръ	Митриархивскій советникъ Александръ Ивановъ сынъ Мишиковскій и законная его жена Александра Алексеевна дочь оба православнаго въроисповѣданія Свидѣтели: Соантъ Мейнхольдъ
30	"	21	29	Яковъ	Елисаветградскій купчихинъ Ваиміи Семіновъ сынъ Павушко и законная его жена Степанида Дмитріевна дочь оба православнаго въроисповѣданія. Свидѣтели: Соантъ Мейнхольдъ

Свид. выданъ 1874 году
Августъ 14 дня

Кетинъ выданъ 1902 году
1886 году

9

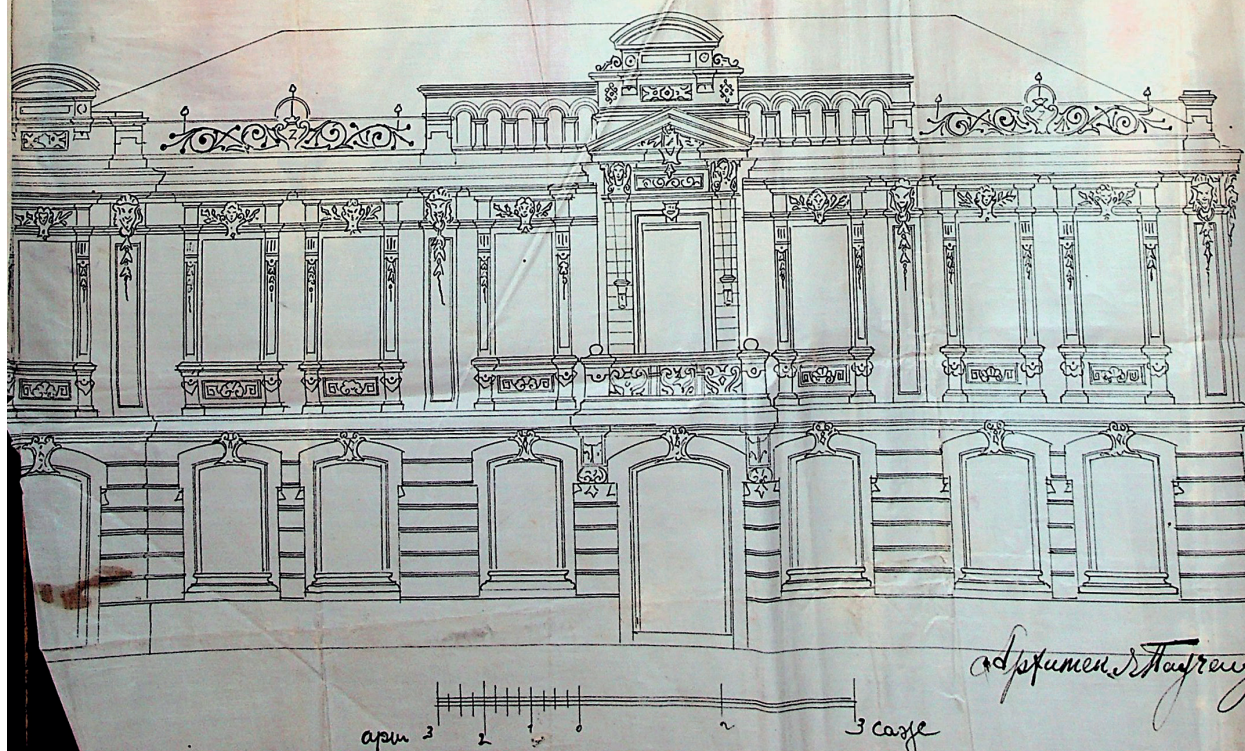
Проект архітектора Якова Васильовича Пауценка на будівництво будинку
Пауценка Василя Семеновича по вул. Верхньо-Донський в м. Елисаветграді. 1899 р.
ДАКіО, Ф - 78, оп.1, спр. 1061, арк. 269

Проект архітектора Якова Васильовича Пауценка будинку лікаря Самуїла Абрамовича Вайсенберга
на розі вулиць Московської та Іванівської в м. Єлисаветграді. 08.06.1901 р.
ДАКіро, Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 71, 71 зв.

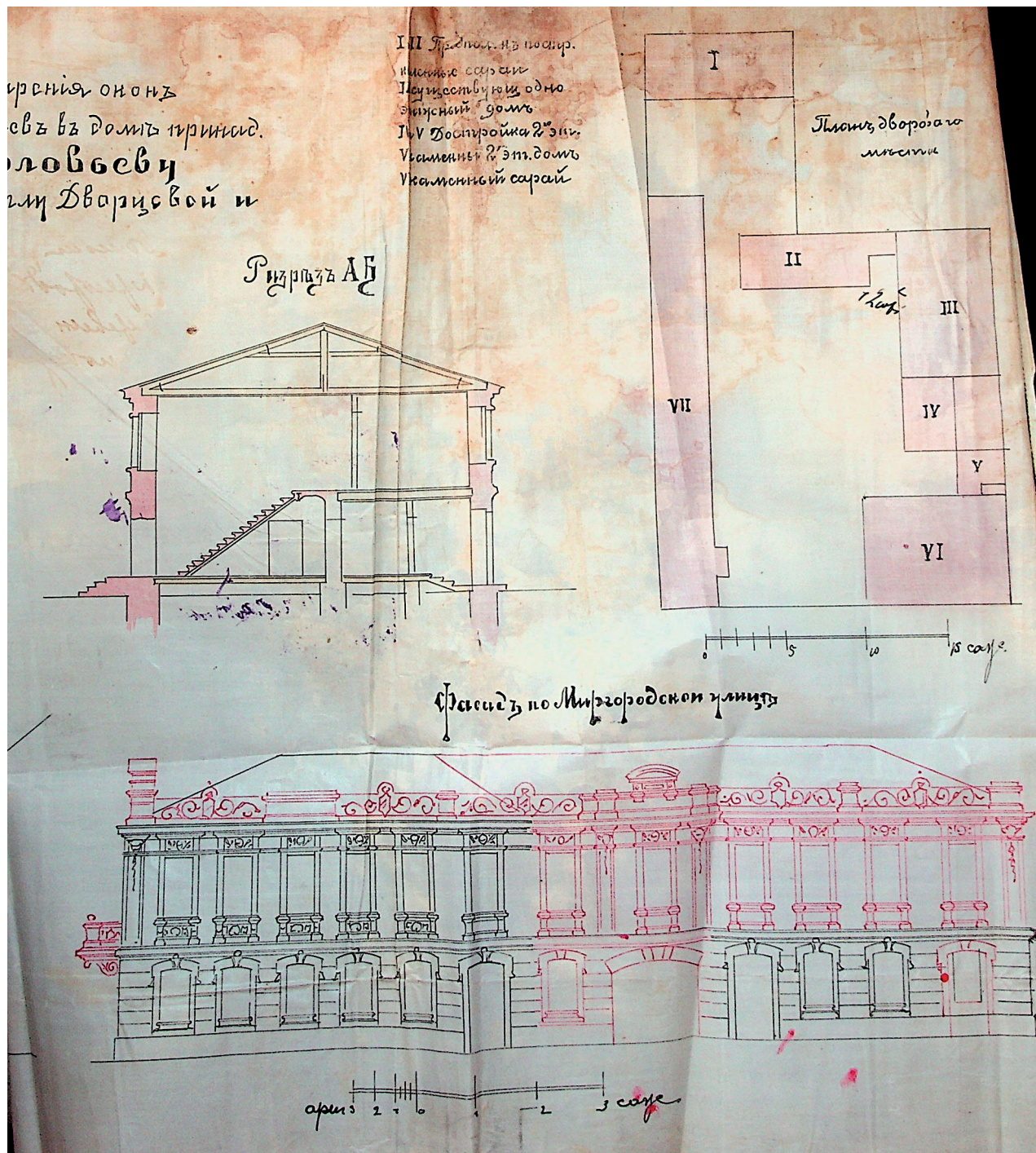
[illegible]

Дроченъ

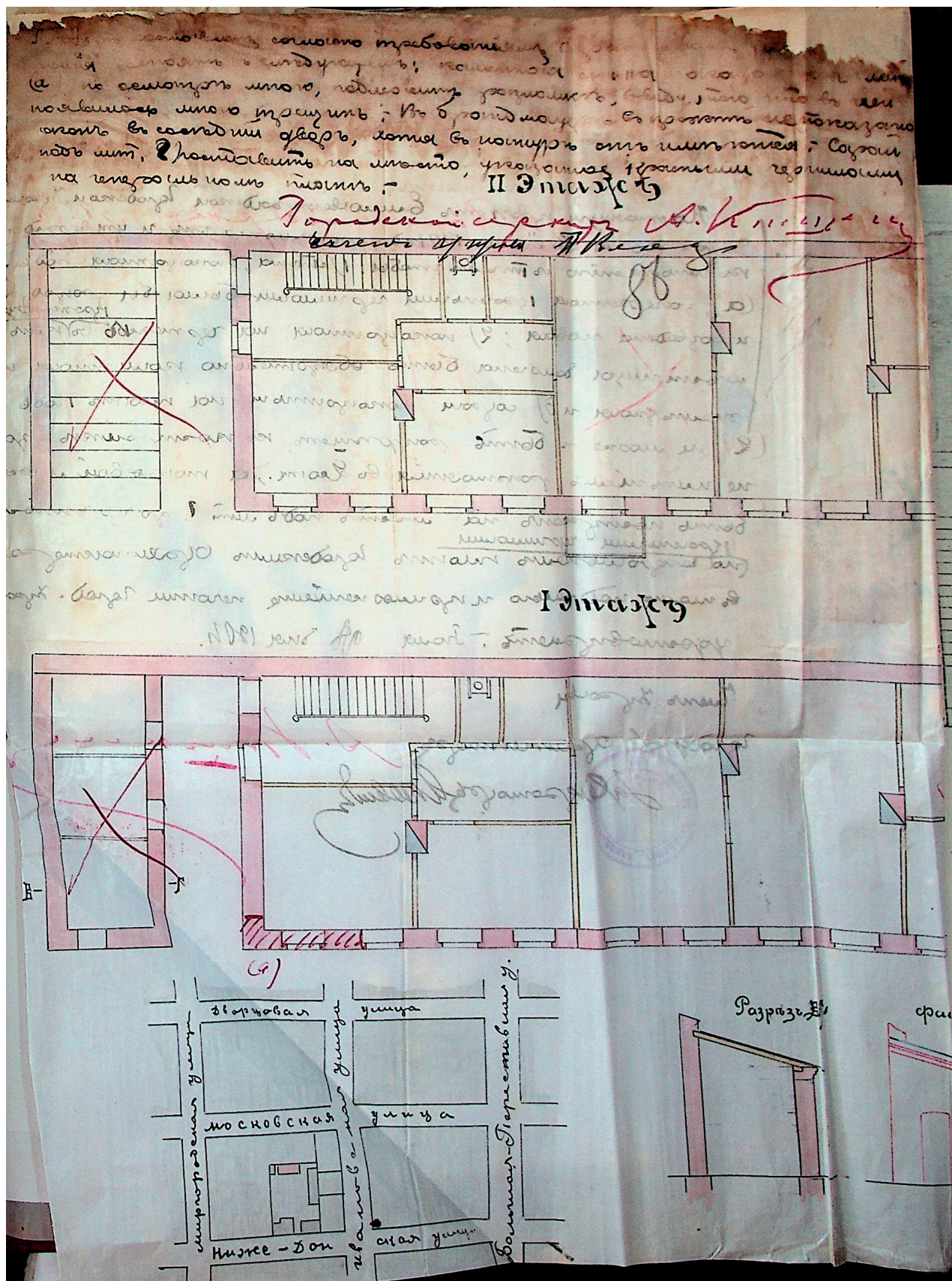
надстроика 2^я эт. по Миргородской ул. рази
штукатурки фасадов и постройка сара
Кулину Максиму Терентьевичу Со
находится въ гор Елизаветград на
Миргородской улицѣ

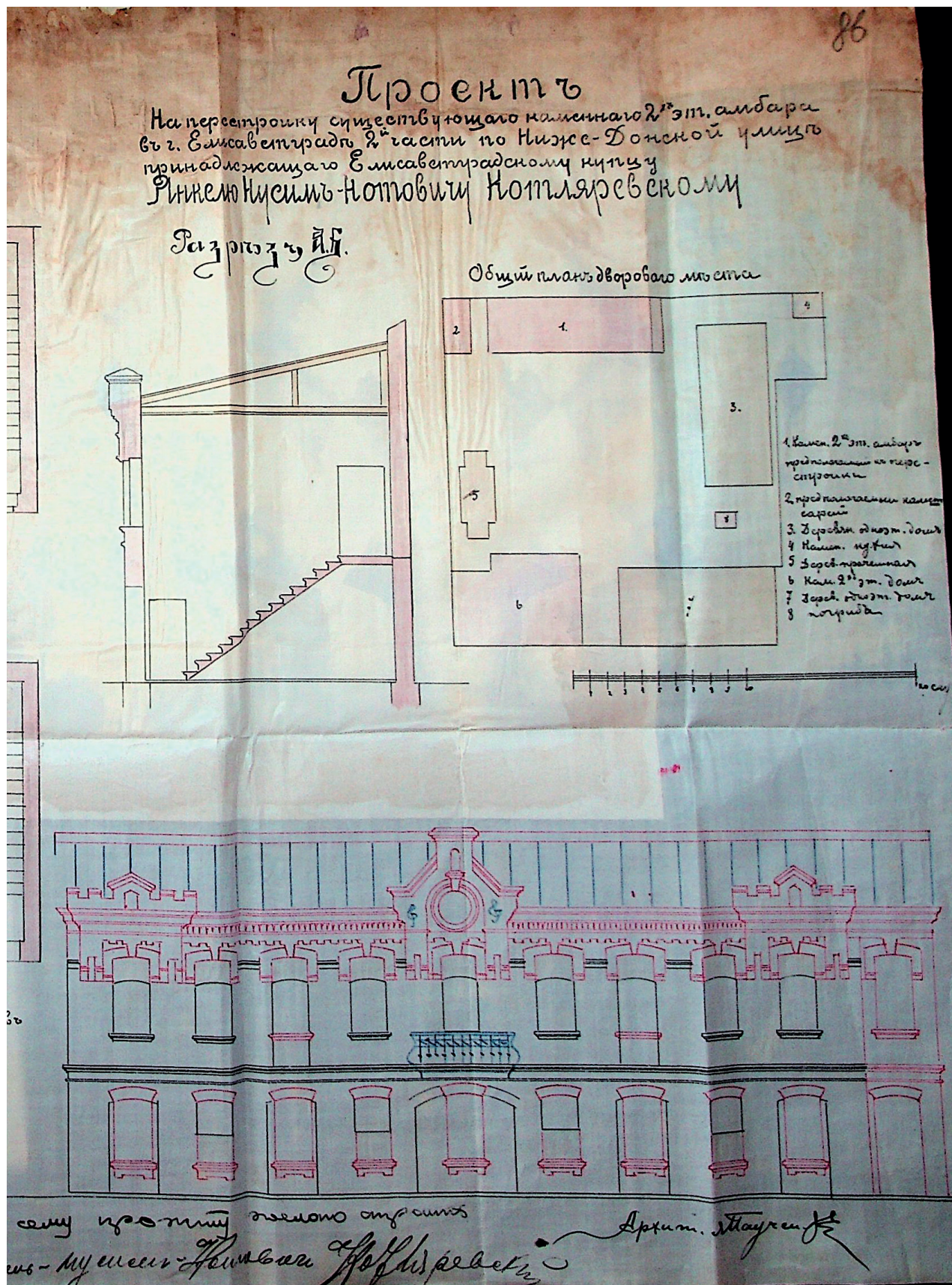
Проект архітектора Якова Васильовича Паученка на перебудову будинка Соловйова М.Т.
на розі вулиць Дворцової і Миргородської в м. Єлисаветграді. 14.06.1901 р.
ДАКіро, Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 164 (фрагмент)

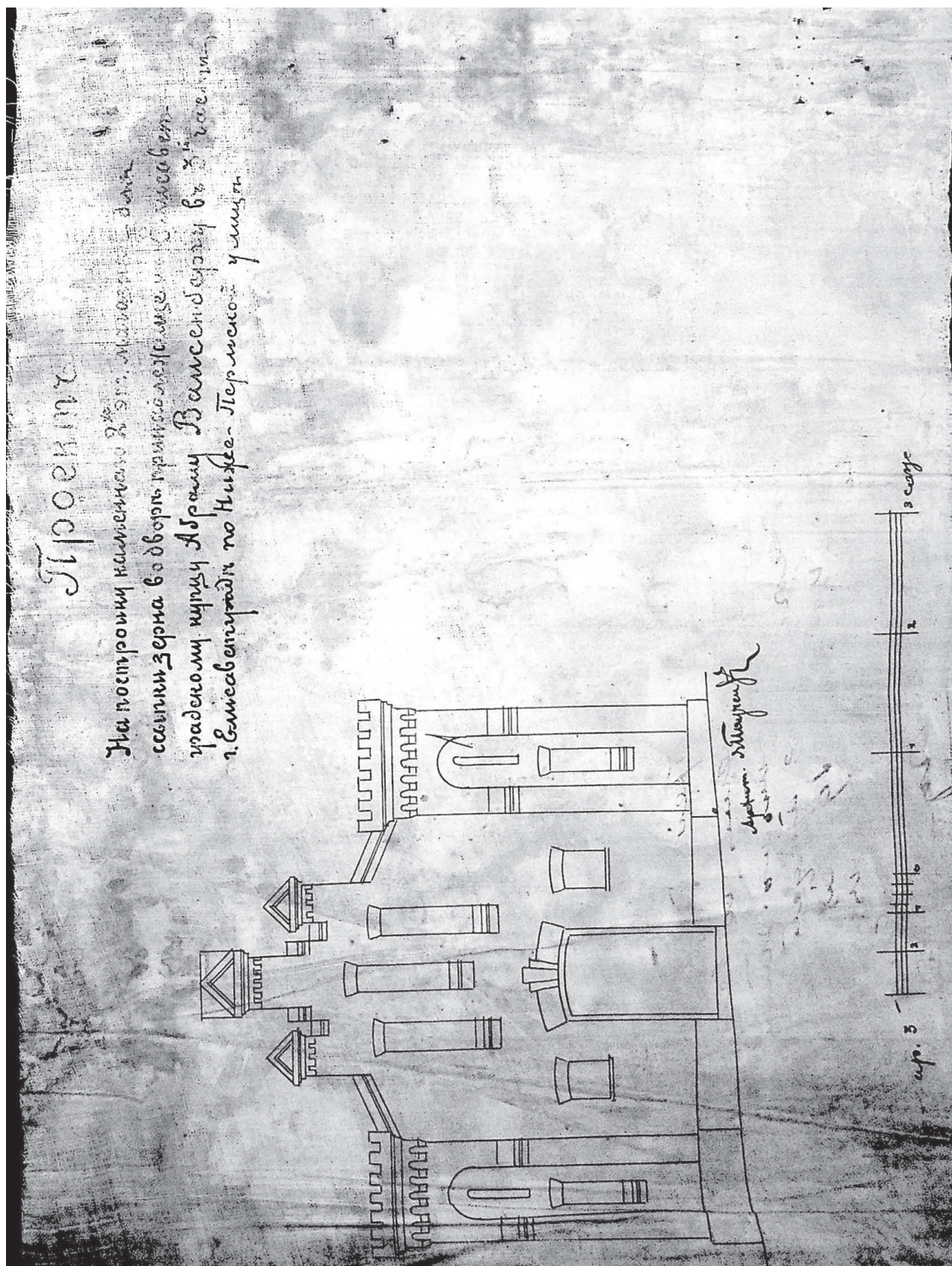
Проект архітектора Якова Васильовича Паученка на перебудову будинка Соловйова М.Т.
на розі вулиць Дворцової і Миргородської в м. Єлисаветграді. 14.06.1901 р.
ДАКіО, Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 164 (фрагмент)

Проект архітектора Якова Васильовича Паученка на перебудову будівлі
Янкеля Нусим-Нотовича Котляревського по вулиці Нижнє Донській в м. Єлисаветграді. 28.07.1901 р.
ДАКіРО, Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 86-86 зв. (фрагмент)

Проект архітектора Якова Васильовича Паученка на перебудову будівлі
Янкеля Нусим-Нотовича Котляревського по вулиці Нижнє Донській в м. Єлисаветграді. 28.07.1901 р.
ДАКіро, Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 86-86 зв. (фрагмент)

Проект архітектора Якова Васильовича Паученка на будівництво магазину у дворі купця
Абрама Вайсенберга по вулиці Нижнє Пермській в м. Єлисаветграді. 02.09.1901 р.
ДАКіРО, Ф - 78, оп.1, спр. 1082, арк. 151 (фрагмент)

17

ЖЕТРИЧЕСКОЯ КНИГИ НА 1914				ГОДАХ, ЧАСТЬ ТРЕТІА, О ОУМЕРШИХ.			
Вѣтъ оумершихъ.	Дѣла и дѣнъ		Званіе, имя, отчество и фамилія оумершаго.	Дѣла оумершаго.	Кто оумеръ.	Кто исповѣдала и пріобщала.	Кто совершилъ погребеніе, и гдѣ погребенъ.
	Жѣнскія.	мужскія.					
48	22	23	Свѣтославъ Митрофанъ горюхъ.	Жѣнскія.	Витъ старейша	Свѣтославъ Митрофанъ	Витъ старейша
34	24	25	Свѣтославъ Митрофанъ горюхъ.	Жѣнскія.	Свѣтославъ Митрофанъ	Свѣтославъ Митрофанъ	Свѣтославъ Митрофанъ
49	29	31	Свѣтославъ Митрофанъ горюхъ.	Жѣнскія.	Свѣтославъ Митрофанъ	Свѣтославъ Митрофанъ	Свѣтославъ Митрофанъ
Витъ старейша				Свѣтославъ Митрофанъ			

Актовий запис про смерть Якова Паученка із метричної книги
собору Успіння Божої Матері м. Єлисаветграда 29.10.1914 р.

ДАКіро, Ф - 160, оп.1, спр. 68, арк. 113зв-114

МѢСТНАЯ ЖИЗНЬ

† Я. В. Паученко.

Въ ночь на 29 октября скончался художникъ-архитекторъ Яковъ Васильевичъ Паученко. Почти всѣ свои годы послѣ окончанія высшаго московскаго училища живописи, ваянія и зодчества, покойный посвятилъ Елисаветграду, гдѣ цѣлый рядъ воздвигнутыхъ имъ построекъ очень ярко говоритъ о немъ, какъ о талантливомъ художникъ-архитекторѣ. Такія постройки, какъ больница Краснаго Креста имени Дмитрянъ, дома Поляновскаго и Харлаба, лѣчебницы: Гольденберга, Вайсенберга и Мейтуса, дома Соловьева, Иванова, Шполянскаго не часто встрѣчаются въ русской провинціи.

Несомнѣнной заслугой покойнаго является то, что онъ первый въ нашемъ городѣ далъ образцы художественной архитектуры.

Я. В. былъ неутомимый работникъ. Будучи разбитъ параличемъ, съ трудомъ передвигаясь по лѣсамъ, Я. В. посвящалъ цѣлые дни постройкамъ. Въ послѣдній вечеръ онъ еще чертилъ деталь для незаконченнаго дома Харлаба. Умеръ Я. В. 45 лѣтъ отъ роду.

Повідомлення про смерть Якова Васильовича Паученка, опубліковане у газеті «Голос Юга». 30.10.1914 р.
ДАКО, ДІФ, газета «Голос Юга», 30.10.1914, інв. № 1158, арк. 64

Сестры, зять и племянникъ извѣщаютъ о смерти горячо-любимаго брата и дяди—художника архитектора

Якова Васильевича Паученко.

Выносъ тѣла въ соборъ состоится сегодня, въ 12 ч. дня, изъ соб. дома, по В.-Донской ул., а погребеніе завтра, въ 1 часть дня, на Петропавловскомъ кладбищѣ.

ЗИМНІЙ ТЕАТРЪ. Ар. Е. В. ЭЛЬКИНДЪ.
Т-во Художественной драмы подъ управл. М. И. НАШИРИНА.
Въ пятницу, 31-го октября 1914 г.,
Х десятилѣтіе сценической дѣятельности Х
и БЕНЕФИСЪ артиста М. М. РУЗАЕВА.
Представлено будетъ

Некролог на смерть Якова Васильовича Паученка, опублікований у газеті «Голос Юга». 31.10.1914 р.
ДАКіро, ДІФ, газета «Голос Юга», 31.10.1914, інв. № 1158, арк. 47 зв.

ОБЛАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

Список матеріалів про Я.В.Паученка

№ з/п	опис документа	дата	місце зберігання
1.	Реклама іконостасної художньо-іконописної та позолотної майстерні О.П. Осмьоркіна та Я.В. Паученка (фрагмент)	1910-і рр.	
2.	Диплом Я.В. Паученка на золоту медаль Всеросійської виставки сільського господарства та промисловості. Ростов-на-Дону (фрагмент).	1906 р.	
3.	Проект молитовного дому в селі Ново-Володимирівка Александрійського повіту Херсонської губернії.	1897 р.	

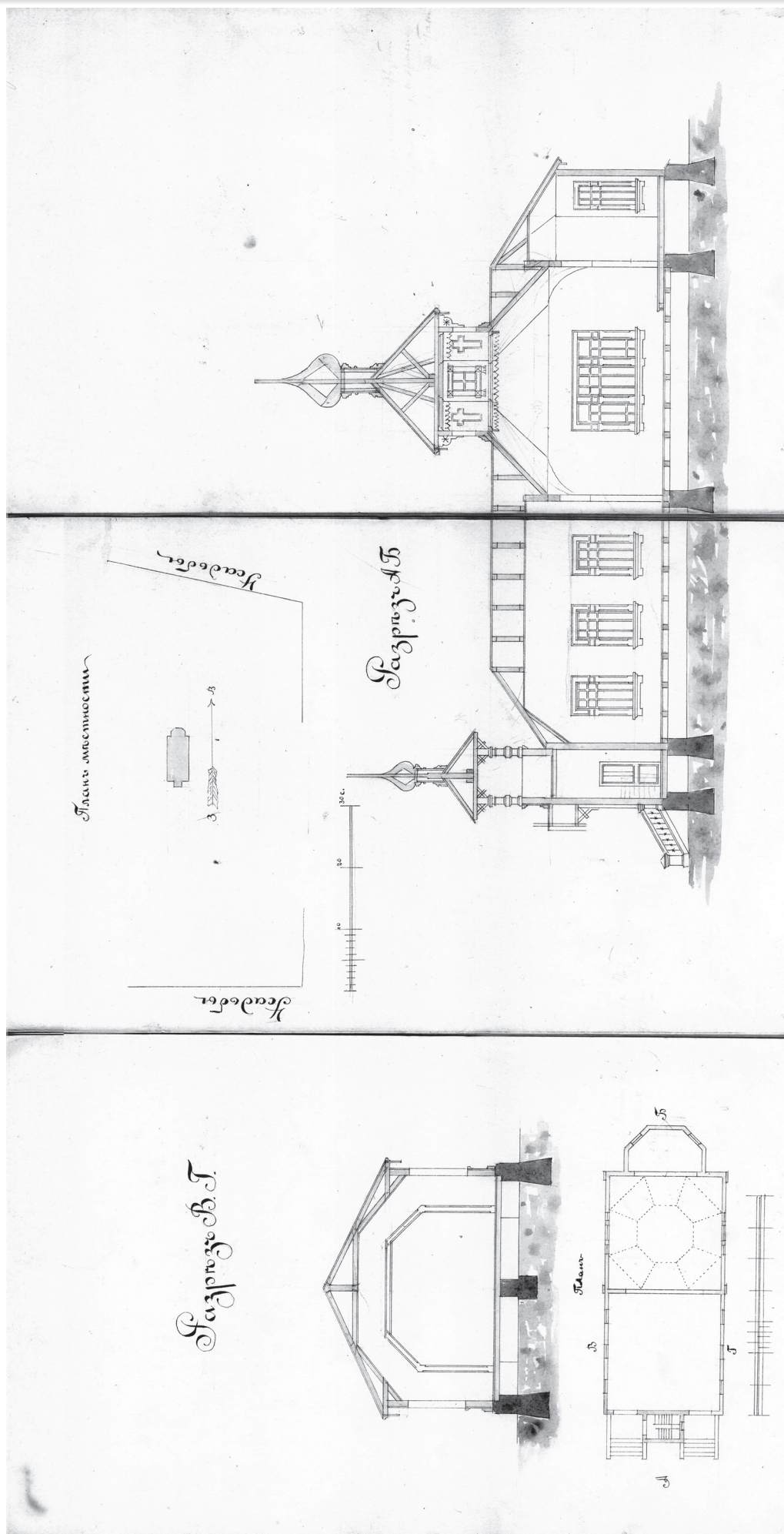
Реклама іконостасної художньо-іконописної та позолотної майстерні О.П. Осмьоркіна та Я.В. Паученка (фрагмент). 1910-і рр.

Диплом Я.В. Паученка на золотую медаль Всероссийской выставки сельского хозяйства та промышленности. Ростов-на-Дону (фрагмент). 1906 р.

Проект молитовного дому в селі Ново-Володимирівка Александрійського повіту Херсонської губернії. 1897 р. (фрагмент)

Проект молитовного дому в селі Ново-Володимирівка Александрійського повіту Херсонської губернії. 1897 р. (фрагмент)

**Кіровоградський міський
художньо-меморіальний музей О.О. Осмьоркіна**

Список матеріалів про Я.В.Паученка

№ з/п	опис документа	дата	місце зберігання
1.	Документ. Диплом Училища живопису, ваяння і зодчества Московського Художнього Товариства про успішне закінчення Я.В.Паученком архітектурного відділення.	1896р.	ХММО-2163 ДІ-887
2.	Фото ч/б. Паученко Я.В. Проект іконостасу для церкви Єлисаветградського земського реального училища.	1911р.	ХММО-62 ФО-5
3.	Малюнок. Паученко Я.В. Ескіз проекту Будинку відділення Міжнародного кредитного банку в Єлисаветграді.	1910р.	ХММО-90 Г-1
4.	Малюнок. Паученко Я.В. Портрет-шарж. Гласний Дериченко. Папір, туш, перо. 24х18.	1890-і рр.	ХММО-206 Г-25

Фотокопії

5.	Яків Паученко.	1900-і рр.	ХММО-585 ФО-64
6.	Яків Паученко за столом в робочому кабінеті у власному будинку.	1900-і рр.	ХММО-2015 ФО-297
7.	Яків Паученко на терасі під час відпочинку в П'ятигорську.	1902 р.	ХММО-2013 ФО-295
8.	Архітектор Яків Паученко зі своїм племінником Олександром Осмьоркіним у фотосалоні Давида Харлаба в Єлисаветграді.	1891-1895 рр.	ХММО-2014 ФО-296
9.	Яків Паученко з сестрою Олімпіадою в театральних костюмах під час домашньої вистави.	1900-і рр.	ХММО-2016 ФО-298
10.	Родина Паученка-Осмьоркіних за столом на подвір'ї біля будинку.	1904р.	ХММО-2022 ФО-304
11.	Будинок Паученка-Осмьоркіна (первинний вигляд).	1930-і рр.	ХММО-2010 ФО-292

Копії з фондів Російського державного архіву літератури і мистецтва (РДАЛМ), Москва, РФ

(фонд №680, опис №2, од. зб. №366, арк. 1, 2, 15, 18, 22;

фонд №2963, опис №1, од. зб. №227, арк. 1,2, 3, 4; од. зб. №228, арк. 1, 5, 6, 7, 12)

12.	Свідоцтво Єлисаветградського Успенського собору від 14 серпня про дату народження Я.В.Паученка.	1874 р.	ХММО-801 ДІ-196
13.	Свідоцтво Єлисаветградського земського реального училища від 21 липня про навчання Я.В.Паученка у вечірніх рисувальних класах.	1883 р.	ХММО-802 ДІ-197
14.	Прохання Я.В.Паученка про допуск до іспитів в Училище живопису, ваяння і зодчества Московського Художнього Товариства.	1883 р.	ХММО-800 ДІ-195
15.	Свідоцтво Училища живопису, ваяння і зодчества Московського Художнього Товариства про нагородження Я.В.Паученка малою срібною медаллю за архітектурний проект.	11 травня 1894 р.	ХММО-799 ДІ-194
16.	Прохання Я.В.Паученка надіслати в Єлисаветград Диплом про закінчення Училища живопису, ваяння і зодчества Московського Художнього Товариства.	1897 р.	ХММО-798 ДІ-193
17.	Я.В.Паученко. Пейзаж. Папір, туш, розмивка. 41х29.	1889 р.	ХММО-976 ДІ-319
18.	Я.В.Паученко. Пейзаж. Папір, туш, розмивка. 29х41.	1889 р.	ХММО-975 ДІ-318

19.	Я.В.Паученко. Пейзаж. Папір, туш, розмивка. 41х29.	1889 р.	ХММО-974 ДІ-317
20.	Я.В.Паученко. Пейзаж. Папір, туш, розмивка. 41х29.	1889 р.	ХММО-973 ДІ-316
21.	Я.В.Паученко. В соборі. Картон, граф. олівець, акварель. 29х20.	1892 р.	ХММО-968 ДІ-311
22.	Я.В.Паученко. Викрадення одеської гімназистки. Папір на картоні, граф. олівець, туш, перо, акварель. Діаметр – 21см	1890-і рр.	ХММО-969 ДІ-312
23.	Я.В.Паученко. Сучасна дуель. Папір на картоні, граф. олівець, туш, перо, акварель. Діаметр – 21см.	1890-і рр.	ХММО-970 ДІ-313
24.	Я.В.Паученко. Благопридбанне майно Каннітферштана. 1890-і. Папір на картоні, граф. олівець, туш, перо, акварель. Діаметр – 21см.	1890-і рр.	ХММО-971 ДІ-314
25.	Я.В.Паученко. Перша жертва. Папір на картоні, граф. олівець, туш, перо, акварель. Діаметр – 21см.	1890-і рр.	ХММО-972 ДІ-315

Диплом Училища живопису, ваянія і зодчества Московського Художнього Товариства про успішне закінчення Я.В. Паученком архітектурного відділення. 1896 р. ХММО-2163 ДІ-887

Паученко Я.В. Проект іконостасу для церкви Єлисаветградського земського реального училища. 1911 р.
ХММО-62 ФО-5

Пауценко Я.В. Ескіз проекту Будинку відділення Міжнародного кредитного банку в Єлисаветграді. 1910 р.
ХММО-90 Г-1

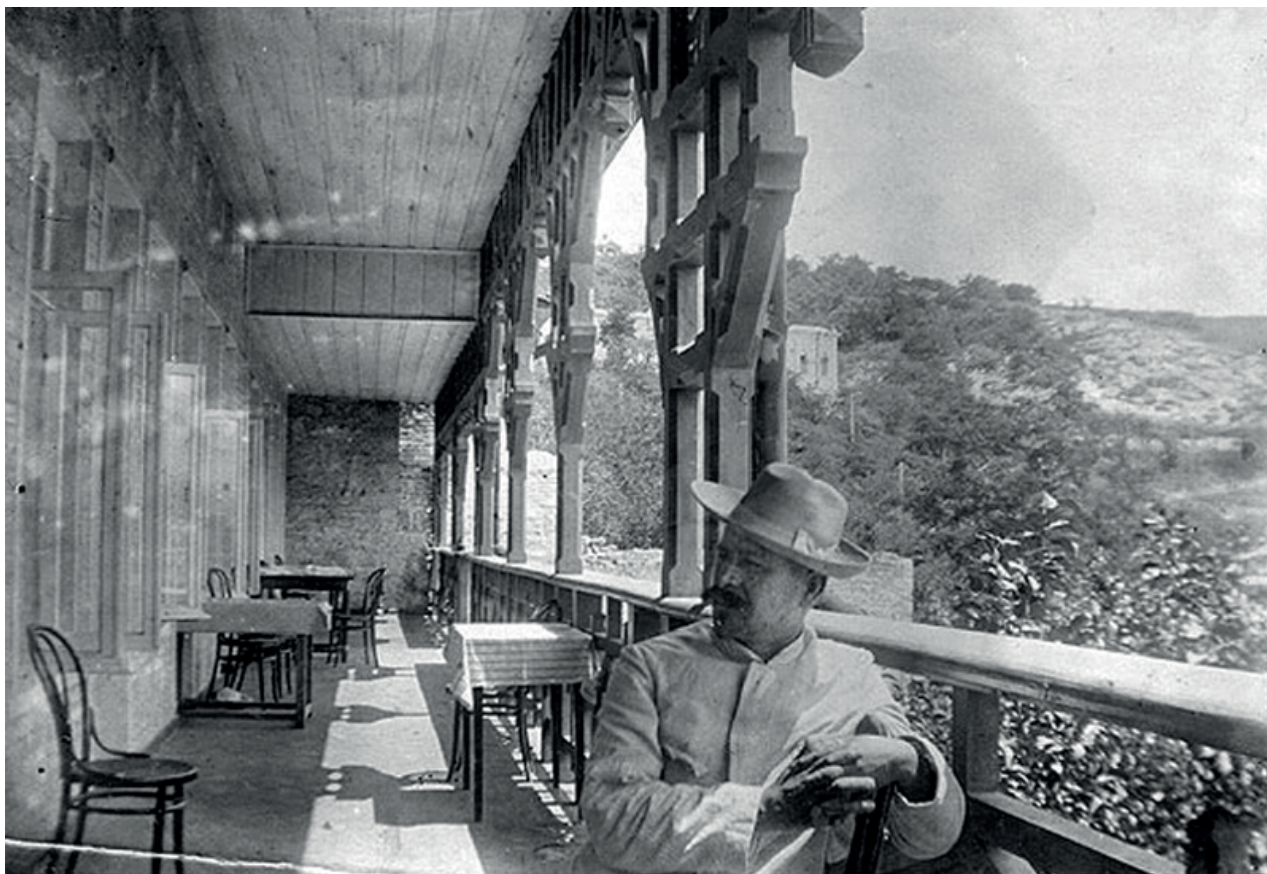
Паученко Я.В. Портрет-шарж. Гласний Дериченко. 1890-і. Папір, туш, перо. 24х18.
ХММО-206 Г-25

Яків Паученко. 1900-і рр. Фотокопія.
ХММО-585 ФО-64

*Яків Паученко за столом в робочому кабінеті у власному будинку. 1900-і рр. Фотокопія.
ХММО-2015 ФО-297*

*Яків Паученко на терасі під час відпочинку в П'ятигорську. 1902р. Фотокопія.
ХММО-2013 ФО-295*

Яків Паученко з племінником Олександром Осмьоркіним у фотосалоні Давида Харлаба в Єлисаветграді. 1891-1895 рр. Фотокопія.
ХММО-2014 ФО-296

Яків Паученко з сестрою Олімпіадою в театральних костюмах під час домашньої вистави. 1900-і рр. Фотокопія.
ХММО-2016 ФО-298

Родина Паученка-Осмьоркіних за столом на подвір'ї біля будинку. 1904 р. Фотокопія.
Олександр Осмьоркін на першому плані з собакою; за столом сидять: другий зліва – Я.В. Паученко, далі – батьки художника О.П. та О.В. Осмьоркіни; стоять: крайній праворуч – І.П. Осмьоркін (брат О.П. Осмьоркіна), друга праворуч – Євдокія Улянівна (няня Олександра). ХММО-2022 ФО-304

№ 228

Свідчення

1874 года сентября 14 дня.

По Указу Императорского Высочайшего
 Елисаветградского Успенского собора Священно и Цирковно
 сущим сиих удостоверяется, что в Меморисный
 книги в 1866 году при сиих соборах суждений в разн
 первой орудиях состоит в зомии под № 30-м акти
 суждений суждений: "Мамма домих сиих Шенге-
 сии Шенге года сущия Марта двадцать первая
 реиюна а двадцать девятая сиих крестов. Сакон-
 Родителю: Елисаветградский митрополит Василий
 Сидоров, сиих Павученко изакононик по сиих (Евпанде
 Димитриева дочь и в правошавном виро исповданій
 Восприимчивым сиих: Покетной Граиндсией
 Осадурь Василий Сетий и Елисаветградского Митро-
 полита Григорія Андрейска митрополит Василий
 дочь. Мамма домих сиих суждений Священно
 Сиих Левитий от Поповарем Амбрози Двико-
 вий, в сиих подпихом ирпихом сиих Цирков-
 ной печати суждений сиих.

Настоящее Свидетельство О. Епископ

Священник Иван Алексеевич

Дьякон Иван Алексеевич

Стихирный дьячок Авенир Давыдов.

Стихирный дьячок Иван Павлович.

Свідчення Єлисаветградського Успенського собору від 14 серпня 1874р. про дату народження Я.В.Паученка. Копія.
 (РДАЛМ, фонд №680, опис №2, од. зб. №366, арк. 18)

ХММО-801 ДІ-196

22

Свідомство.

Дано сіє ученику вечірнихъ рисовальныхъ классовъ, состоящихъ при Елисаветградскомъ земскомъ реальномъ училищѣ Якову Паученку, православнаго вѣроисповѣданія, въ томъ, что онъ обучался въ названномъ классѣ съ 15-го Ноября 1881 года по 1-е Юня 1883 года и оказалъ слѣдующіе успѣхи:

Въ рисованіи съ оригиналовъ — отличные.
 " " " архитектурныхъ — отличные.
 " " " головъ сист. Гиппо — хорошие.
 " " " античныхъ головъ — хорошие.
 " " " на память — хорошие.

Въ удостовѣреніе того и выдано Паученку сіє свидѣтельство за подписью и приложеніемъ училищной печати. Е. Елисаветградъ. Юня 21 дня, 1883 года.

И. Директора Мравина

Преподаватель Академикъ Шмидтъ
 Академикъ Художникъ П. Кривошеинъ

Свідомство Єлисаветградського земського реального училища від 21 липня 1883р.
 про навчання Я.В. Паученка у вечірніх рисувальних класах. Копія.

(РДАЛМ, фонд №680, опис №2, од. зб. №366, арк. 22)

ХММО-802 ДІ-197

Въ Правленіе училища
Живописи, Ваянія и Зодчества

Елисаветградскаго Мѣщанина
Яковъ Паученко

Прошеніе.

Желая поступить въ число учениковъ
училища Живописи, Ваянія и Зодчества,
имѣю честь почтительнѣйше просить
Правленіе училища допустить меня къ
испытанію во второй классъ по рисованію
и по установленнымъ предметамъ.

При семъ прилагаю Документъ:

- 1) Метрическое свидѣтельство за № 248
- 2) Свидѣтельство о прохожденіи вечернихъ рисо-
вательныхъ классовъ для приходящихъ при Елисавет-
градскомъ Песмономъ Училищѣ

Прохання Я.В.Паученка про допуск до іспитів в Училище живопису, ваянія і зодчества

Московського Художнього Товариства. 1883 р. Копія.

(РДАЛМ, фонд №680, опис №2, од. зб. №366, арк. 15)

ХММО-800 ДІ-195

132

2

СВИДѢТЕЛЬСТВО.

N 603.

Ученикъ Училища Живописи, Ваянія и Зодчества,
 Московскаго Художественнаго Общества, *Паученко*
Якову за представленный имъ на годичный экзамень
1892-93 учебнаго года архитектурный проектъ на основаніи §§ 63 и 66
 ВЫСОЧАЙШЕ утвержденного въ 22-й день мая 1866 года
 Устава Общества, по опредѣленію Совѣта, въ присутствіи пре-
 подавателей училища, удостоенъ *одной малой серебря-*
ной медали. — Въ удостовѣреніе сего и выдано ему
Паученко сіе свидѣтельство.
 Москва, *Мая* „ *11* „ дня 18 *94* года.

Секретарь Совѣта *Милославский*

Свідоцтво Училища живопису, ваянія і зодчества Московського Художнього Товариства
 про нагородження Я.В. Паученка малою срібною медаллю за архітектурний проект. 11 травня 1894 р. Копія.
 (РДАЛМ, фонд №680, опис №2, од. зб. №366, арк. 2)
 ХММО-799 ДІ-194

1333
183/1897

Вр. Юхиме Чиботис Барніс
і Зовестів

1333
183/1897

Давного часу, коли
художника Архімиди, Якова
Васильевича Паученка

Трошки

Не маючи диплома, він скінчив курс в
вишнійшій школі, потім промислював,
всіх нас по місцю мав постійну жителю
в 1. Єлисаветград Херсонської губ. Верейської умі
дом В.С. Паученка, лий.
Сьогодні не маючи дозволу, що я маю медаль
в 1893 році, а диплома не маю, в силу величезної
обтяженості, предвавши неможливою отримати
всі Москви на родину. —

Яков Паученко

Т. Єлисаветград Херсонської
28 Марта 1897 года

Я.В.Паученко. Пейзаж. 1889. Папір, туш, розмивка. 41х29. Копія.
(РДАЛМ, фонд №2963, опис №1, од. зб. №227, арк. 1)
ХММО-976 ДІ-319

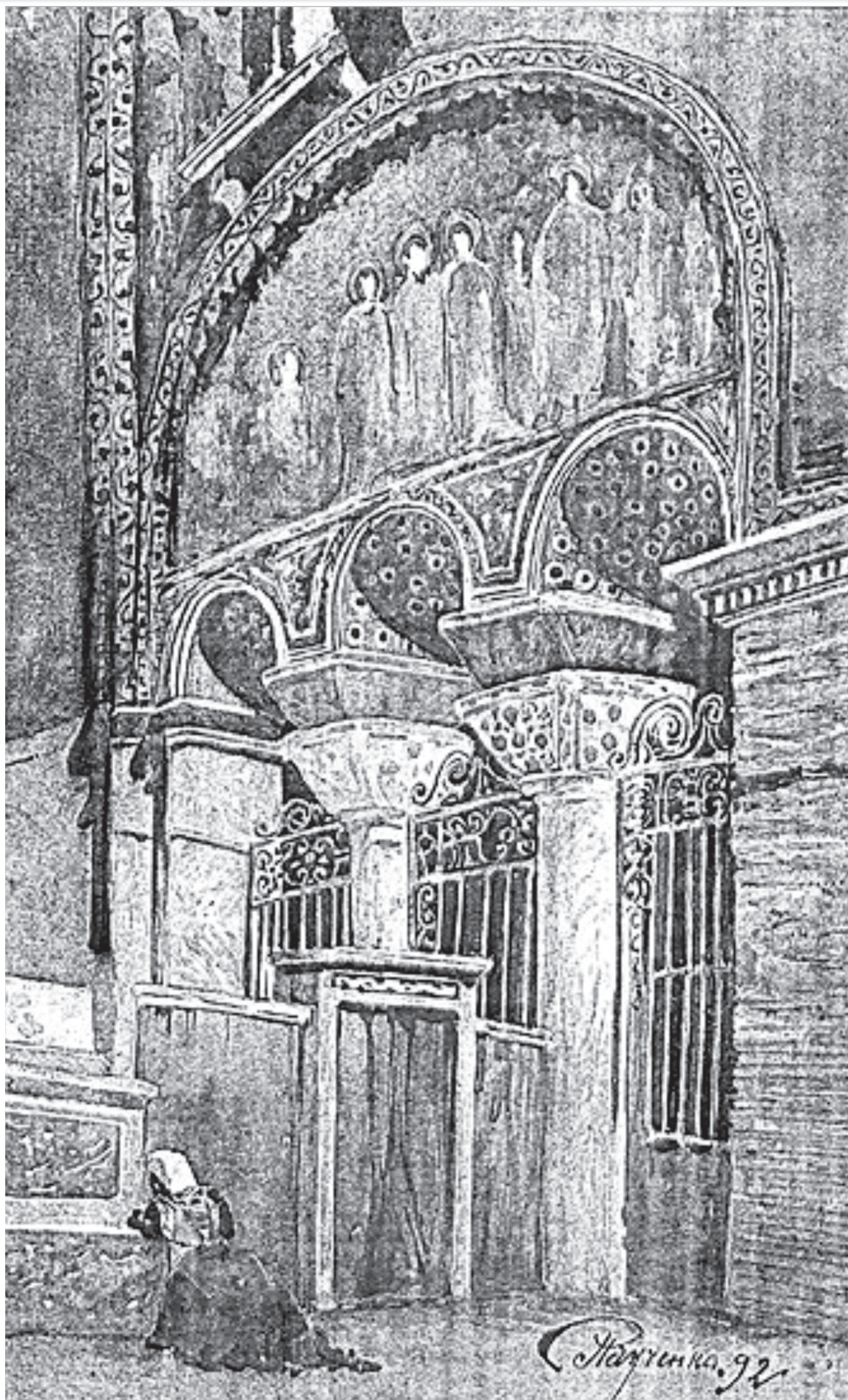
Я.В.Паученко. Пейзаж. 1889. Папір, туш, розмивка. 29х41. Копія.
(РДАЛМ, фонд №2963, опис №1, од. зб. №227, арк. 2)
ХММО-975 ДІ-318

Я.В.Паученко. Пейзаж. 1889. Папір, туш, розмивка. 41х29. Копія.
(РДАЛМ, фонд №2963, опис №1, од. зб. №227, арк. 3)
ХММО-974 ДІ-317

Я.В.Паученко. Пейзаж. 1889. Папір, туш, розмивка. 41х29. Копія.
(РДАЛМ, фонд №2963, опис №1, од. зб. №227, арк. 4)
ХММО-973 ДІ-316

Я.В.Паученко. В соборі. 1892. Картон, граф. олівець, акварель. 29x20. Копія.
(РДАЛМ, фонд №2963, опис №1, од. зб. №228, арк. 1
ХММО-968 ДІ-311

Я.В.Паученко. Викрадення одеської гімназистки. 1890-і.
Папір на картоні, граф. олівець, туш, перо, акварель. Діаметр – 21. Копія.
(РДАЛМ, фонд №2963, опис №1, од. зб. №228, арк. 5)
ХММО-969 ДІ-312

Я.В.Паученко. Сучасна дуель. 1890-і. Папір на картоні, граф. олівець, туш, перо, акварель. Діаметр – 21. Копія.
(РДАЛМ, фонд №2963, опис №1, од. зб. №228, арк. 6)
ХММО-970 ДІ-313

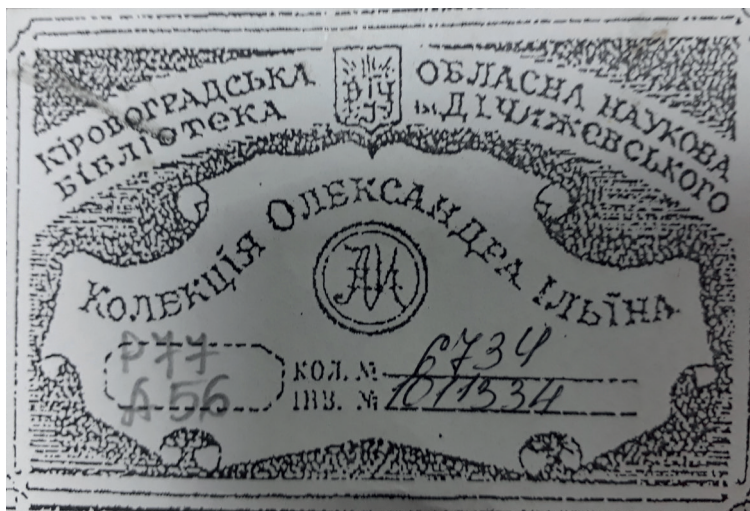
Благопридбанне майно Каннітферштана. 1890-і.
Папір на картоні, граф. олівець, туш, перо, акварель. Діаметр – 21. Копія.
(РДАЛМ, фонд №2963, опис №1, од. зб. №228, арк. 7)
ХММО-971 ДІ-314

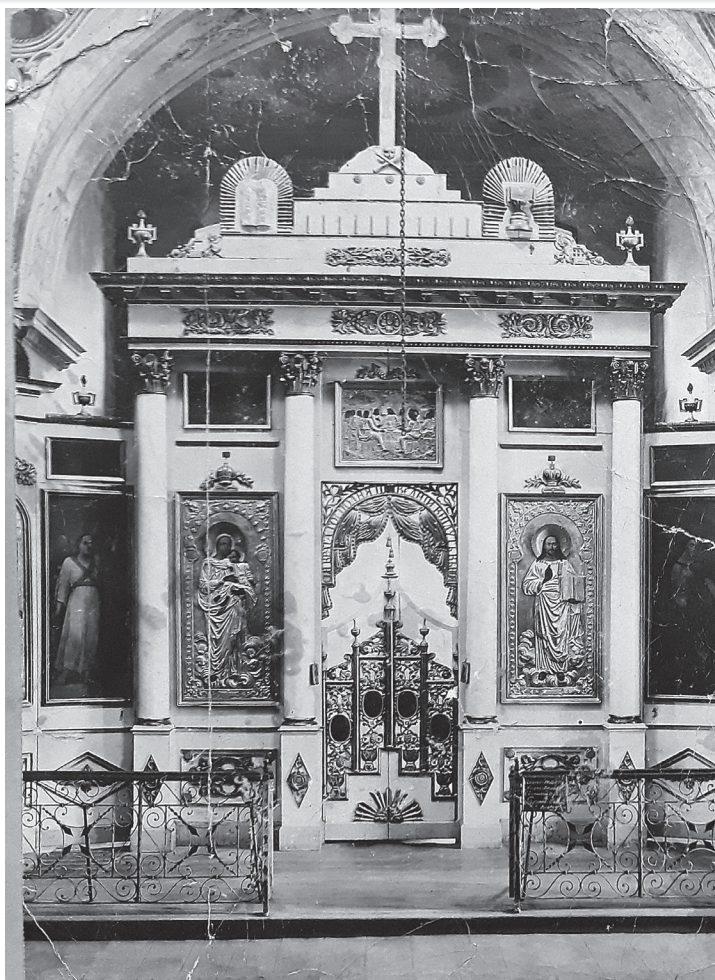
Я.В.Паученко. Перша жертва. 1890-і.
Папір на картоні, граф. олівець, туш, перо, акварель. Діаметр – 21. Копія.
(РДАЛМ, фонд №2963, опис №1, од. зб. №228, арк. 12)
ХММО-972 ДІ-315

ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. Д. І. Чижевського

В фондах обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д. Чижевського зберігається альбом фотографій, який належав Якову Васильовичу Паученку, в якому представлена продукція іконостасної художньо-іконописної та позолотної майстерні О.П. Осмьоркіна та Я.В. Паученка (з колекції Олександра Ільїна).

Домова церква при Єлисаветградському юнкерському училищі.

Я.В. Паученко біля іконостасу Вознесенського собору
в Бобринці. 1912 р.

Музей історії міста
Галереї «Єлисаветград»

Яків Паученко. 1904
З колекції галереї «Єлисаветград»

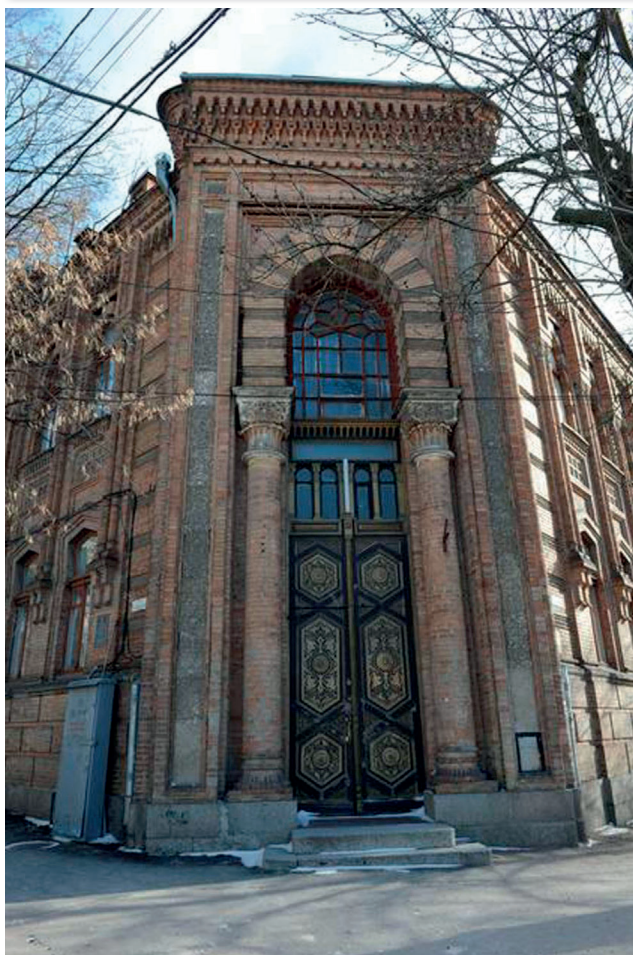

**Авторські фото заслуженого журналіста України Ігоря Демчука,
презентовані на тематичній виставці «Зупинись і замилуйся»
до 145-річчя з дня народження Я.В.Паученка
в художньо-меморіальному музеї О.О.Осмьоркіна (2011 рік)**

*Будівля художньо-меморіального музею О.О.Осмьоркіна. Пам'ятка архітектури та містобудування. 1899 р.
Власний будинок архітектора Я.В.Паученка. м. Кропивницький, вул. Архітектора Паученка, 89
(ХММО-3406, 3407 ФО-637, 638)*

Будівля Центральної міської лікарні. Пам'ятка архітектури та містобудування. Кін. XIX ст.
Електроводолікарня Гольденберга. м. Кропивницький, вул. Архітектора Паученка, 45/35
(ХММО-3408- 3411 ФО-639-642)

*Будівля ресторану «Prima». Пам'ятка архітектури та містобудування. 1910р.
Відділення Міжнародного кредитного банку. м. Кропивницький, вул. Дворцова, 17/7
(ХММО-3412- 3417 ФО-643-648)*

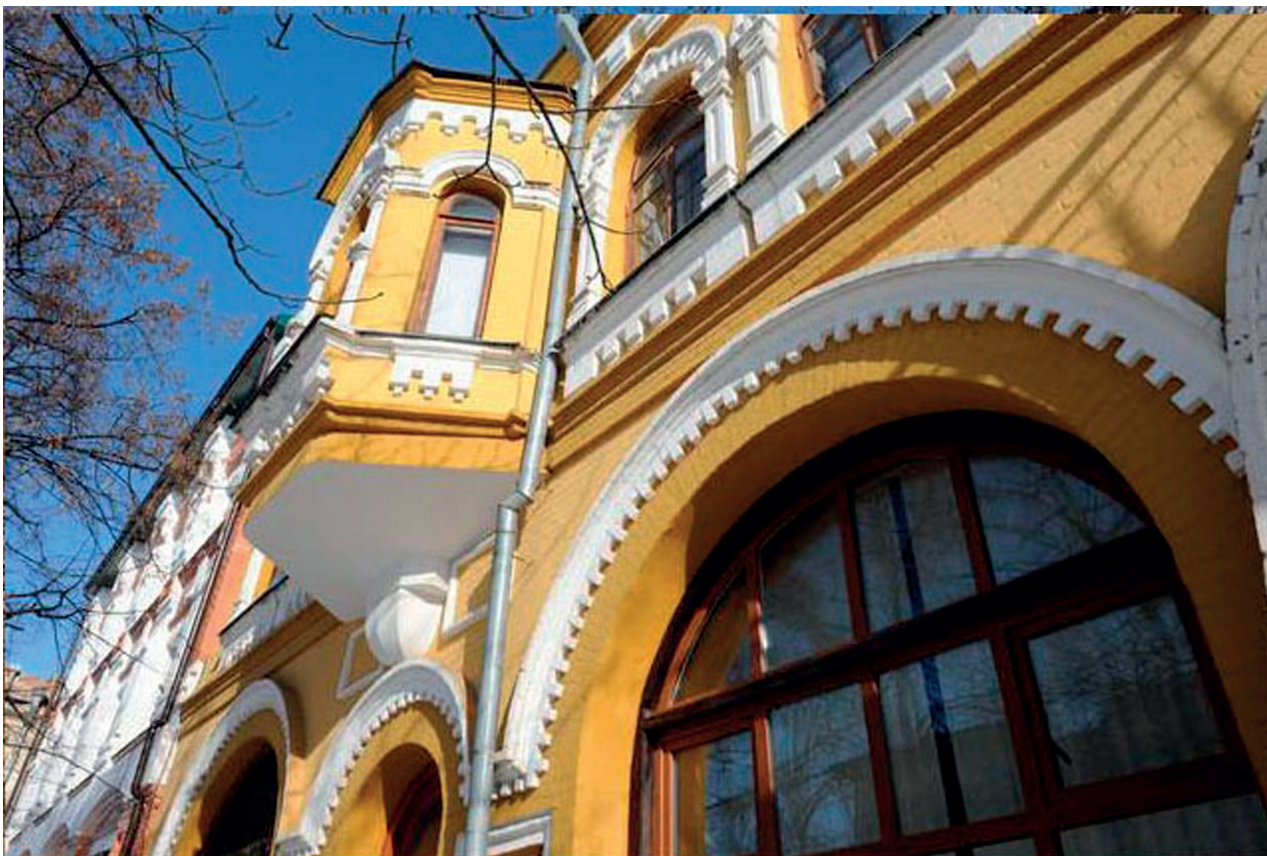

Будівля управління СБУ в Кіровоградській обл.
Пам'ятка архітектури та містобудування.
Кін. XIX ст. Гостинний двір. м. Кропивницький, вул. Дворцов, 9
(ХММО- 3418- 3420 ФО-649-651)

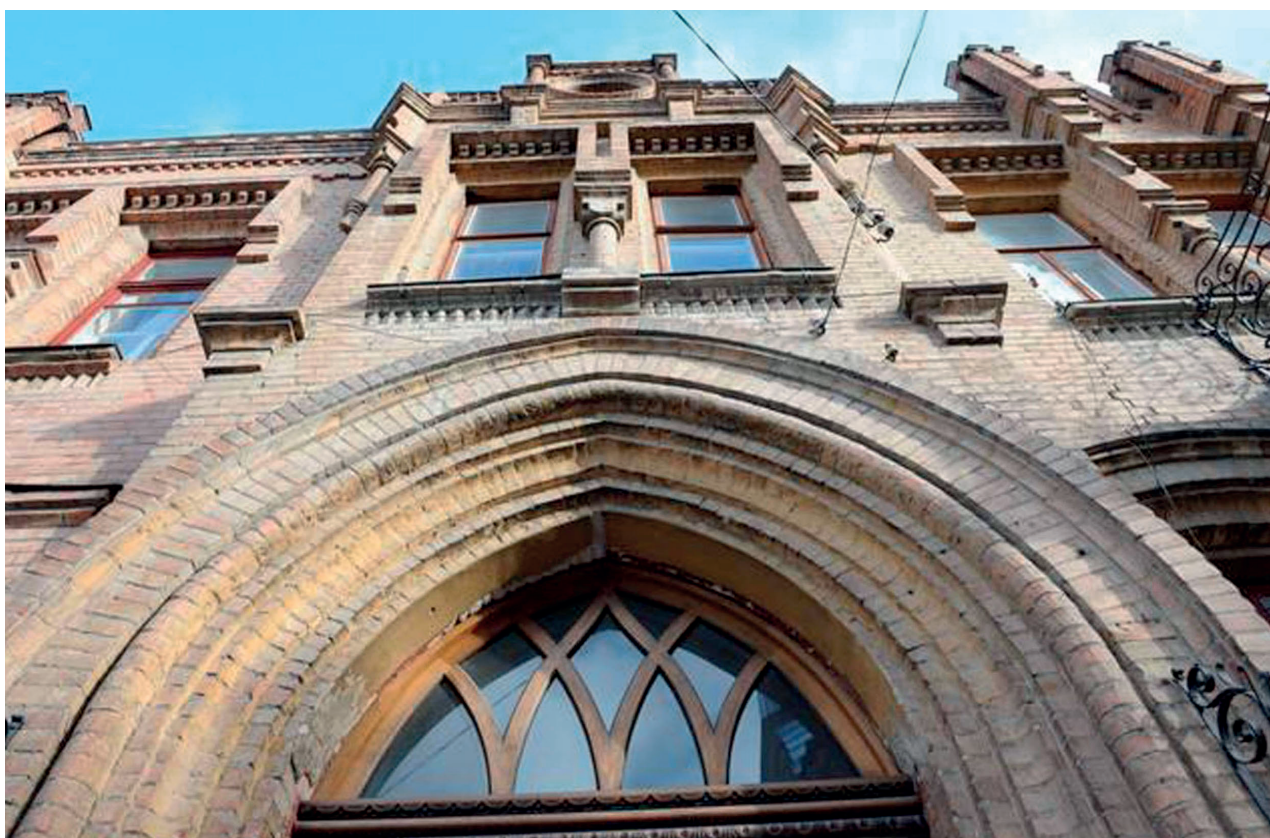

Будівля Кіровоградського обласного загальноосвітнього навчально-виховного комплексу гуманітарно-естетичного профілю. Пам'ятка архітектури та містобудування. Кін. ХІХ ст. Театр «Ілюзія» м. Кропивницький, вул. Дворцова, 7 (ХММО-3421- 3424 ФО-652-655)

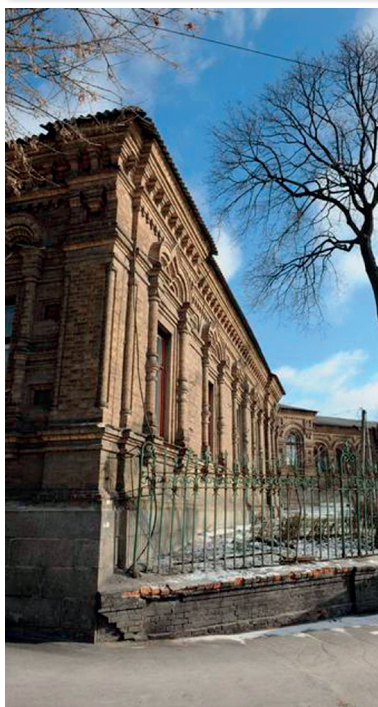
*Будівля Музичної школи №1 ім. Г.Г.Нейгауза м. Кропивницького.
Пам'ятка архітектури та містобудування. Кін XIX ст. Будинок лікаря Мейтуса.
м. Кропивницький, вул. В.Чміленка, 65 (ХММО-3425- 3428 ФО-656-659)*

Будівля управління охорони здоров'я Кіровоградської облдержадміністрації. Пам'ятка архітектури та містобудування. Кін XIX ст. Будинок лікаря Вайсенберга. м. Кропивницький, вул. В.Чміленка, 74 (ХММО-3429- 3432 ФО-660-663)

*Комплекс будівель Міської лікарні №2 ім. Св. Анни, Пам'ятка архітектури та містобудування. 1904 р.
Лікарня Червоного Хреста Святої Анни. м. Кропивницький, вул. Ганни Дмитрян, 1
(ХММО-3433- 3436 ФО-664-667)*

*Будівля Фортечної районної у місті Кропивницькому ради. Пам'ятка архітектури та містобудування. 1900 р.
Житловий будинок. м. Кропивницький, вул. Гоголя, 28
(ХММО-3437 ФО-668)*

ОСОБОВА СПРАВА №2

**ЯКІВ ВАСИЛЬОВИЧ
ПАУЧЕНКО**

(21 березня 1866 р. – 29 жовтня 1914 р.)

матеріали до біографії

Формат 60х90 1/8. Ум. друк. арк.
Тираж 100. Зам. № 6.

Надруковано ТОВ «Принт Медіа Про»
25014, м.Кропивницький, вул. Районна, 76
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК №5552 від 07.09.2017 р.

ДЛЯ НОТАТОК